

Hoe bereidt u de beleggingsportefeuille voor op een temperatuurstijging?

Door Jan Jaap Omvlee Fotografie Peter Putters

Tijdens de Climate Summit bespraken drie panelleden hoe zij hun beleggingsportefeuille voorbereiden op een temperatuurstijging van 1,5 °C en van 4 °C. ‘Het gaat om een totaalbenadering, maar welke impact heeft dit in de echte wereld?’

Hoe bereiden jullie je beleggingsportefeuille voor op een temperatuurstijging van 1,5 °C?

Mariëtta Smid: ‘We moeten ons uiterste best doen om de temperatuurstijging onder de 1,5 °C te houden. Klimaatverandering heeft grote consequenties voor ons als mensheid en is een bedreiging voor de biodiversiteit. Wij hebben daarom het doel gesteld om in 2030 klimaatpositief te zijn en niet tot 2050 te wachten. Dat betekent dat we dan met het totaal van onze assets under management meer CO₂ uit de atmosfeer halen dan we uitstoten. We meten onze impact op het klimaat aan de hand van Scope 1, 2 en 3. Om ons klimaatpositieve doel te bereiken, selecteren we investeringen in activiteiten die klimaatverandering helpen tegengaan, zoals energie-efficiëntie, energiebesparing en hernieuwbare energie.

Daarnaast beleggen we in bedrijven, fondsen en projecten die echt CO₂ onttrekken aan de atmosfeer en sluiten we investeringen uit die een negatieve impact op het klimaat hebben en in onze ogen niet duurzaam kunnen zijn. Met onze bestaande beleggingen in gewone bedrijven, dus bedrijven die niet hoofdzakelijk gericht zijn op het verminderen van de impact op de klimaatverandering, willen we de CO₂-footprint verkleinen. We stimuleren deze bedrijven om de noodzakelijke transitie in te zetten en doen dat bijvoorbeeld via engagement. Het gaat erom de sturende kracht van geld in te zetten voor de duurzame economie van de toekomst. We doen dat met bedrijven, projecten en fondsen die financieel rendement opleveren en floreren in balans met de natuur. Dat is de basis van wat we doen.’

Dus ‘climate positive’ is de nieuwe benchmark?

Graeme Sharpe: ‘Een interessante vraag. De kans krijgen om echt na te denken over dit soort vragen is eigenlijk de reden dat ik bij ABN AMRO ben gaan werken. Waar we op dit moment over nadenken, is hoe we tot een totaalpak kunnen komen om de assets van onze klanten op één lijn te krijgen.

Ik denk dat het uitgangspunt voor elke belegger niet zozeer moet zijn om te kijken naar de eigen portefeuille of naar klimaat-KPI's, maar veeleer om na te denken over welke veranderingen er nodig zijn in de echte wereld en welke acties we als beleggers kunnen ondernemen om die veranderingen te stimuleren. Baseer je aanpak niet uitsluitend op de gerapporteerde emissies en het omlaag krijgen van die kerncijfers.

Wat nodig is, is dat de CO₂-uitstoot in de economie wordt teruggebracht en dat er meer wordt geïnvesteerd in klimaatoplossingen – maatregelen die ons helpen om de ergste gevolgen van de klimaatverandering te verzachten of om ons daaraan aan te passen. Adaptatie is voor mij een belangrijk gebied waar we als beleggers meer aandacht aan moeten besteden. Als je deze doelen eenmaal voor ogen hebt, is het tijd om naar je portefeuille te kijken, naar je governance en naar de beleggingsstructuur die je hebt. Verder moet je nadenken over welke mogelijkheden je binnen je raamwerk hebt om een verschil te maken in de echte wereld. En ik denk echt dat alle beleggers, groot of klein, en het maakt daarbij niet uit hoe eenvoudig of ingewikkeld je beleggingsstructuur is, daar een bijdrage aan kunnen leveren.

De realiteit is dat veel beleggers een passieve beleggingsaanpak hebben die ze niet kunnen veranderen. Maar zelfs dan kun je nog steeds een en ander doen. Begin met kijken naar de benchmarkindex. Kun je overschakelen op een andere index die helpt om kapitaal te heralloceren naar groene activiteiten of om transitierisico's beter te beheeren? Of denk aan engagement en stemgedrag. Betrek de bedrijven waarin je belegt bij het stimuleren van het terugbrengen van CO₂-uitstoot en betrek je vermogensbeheerders bij hun beleggingsaanpak.

Wat je ook doet, ik denk echt dat je een vooruitziende blik moet hebben. Denk niet alleen aan de huidige emissieniveaus. Kijk naar alle verschillende sectoren en bedrijven waarin je belegt en denk: welke gaan het redden? En wat te doen met bedrijven die vandaag een hoge CO₂-uitstoot hebben? Voor mij kan het prima zijn om vandaag te beleggen in bedrijven met een hoge uitstoot, zolang je maar overtuigd bent van hun aanpak om CO₂-uitstoot terug te brengen en, nog belangrijker, van hun managementteams. Het gaat om een totaalbenadering, om het inzetten van alle mogelijkheden die je hebt. Vraag jezelf altijd af: welke impact heeft dit eigenlijk in de echte wereld? >

VOORZITTER

Piet Klop

Head of Responsible Investment, PGGM

Evalinde Eelens

Bestuurslid bij verschillende pensioenfondsen

Graeme Sharpe

Senior Manager ESG and Sustainable Investing, ABN AMRO

Mariëtta Smid

Senior Manager Sustainability, ASN Impact Investors

‘Elk pensioenfonds heeft een ander duurzaam beleggingsbeleid en je moet kijken wat voor elk fonds de beste aanpak is.’

Evalinde Eelens, je zit als bestuurslid in verschillende pensioenfondsbesturen, wat is jouw visie hierop?

Eelens: ‘Verantwoord beleggen is als begrip nog nooit zo treffend geweest als nu in relatie tot klimaatverandering. We moeten echt hierin onze verantwoordelijkheid nemen, want het wordt hoe dan ook een self-fulfilling prophecy. Als je alleen al naar de energietransitie kijkt, zijn er zoveel miljarden euro’s nodig, waarbij we het niet gaan redden zonder dat institutionele beleggers zich inkopen in dit proces. Dat is mijn eerste reactie.

Daarnaast heeft elk pensioenfonds een ander duurzaam beleggingsbeleid en moet je kijken wat voor elk fonds de beste aanpak is. Maar zelfs de pensioenfondsen die het meest of het minst leidend zijn op het gebied van ESG, hebben nu een klimaatbeleid. Er zijn zoveel hendels waaraan je kunt trekken, waardoor het voor elk pensioenfonds heel goed mogelijk is om iets te implementeren. Een van mijn klanten is daar heel vooruitstrevend in. Wij hebben een landbouwfonds opgezet dat boeren helpt om gewassen op een duurzamere manier te verbouwen zonder hun hulpbronnen uit te putten.

Andere pensioenfondsen maken gebruik van engagement en ook op dat gebied kun je heel veel doen. Er is dus een oplossing voor elke institutionele belegger, ongeacht het profiel. In het nieuwe klimaatrapport dat door de World Meteorological Organization (WMO) is gepubliceerd, staat dat er nu een kans is van ongeveer 50% dat de doelstelling van 1,5 °C wordt gehaald. Je kunt misschien zeggen dat dat niet zo erg

is, maar het kan alle kanten op gaan. Nog maar zeven jaar geleden was de kans dat we de tweede doelstelling (4 °C) niet zouden halen eencijferig, wat betekent dat de situatie in zeven jaar tijd aanzienlijk is verslechterd, ook al hebben de meesten van ons toegezegd iets aan het klimaat te zullen doen. Dus het is nu echt tijd. Nou ja, eigenlijk al vijf jaar geleden, maar beter laat dan nooit. Dus laten we onze verantwoordelijkheid nemen en nu meteen iets doen aan verantwoorde investeringen.’

Laten we wat dieper ingaan op de trade-offs die waarschijnlijk impliciet of expliciet zullen zijn in de dingen waar je het over had. Is er een wisselwerking tussen de financiële performance en de positieve strategieën die jullie nastreven?

Smid: ‘Nou, zeker niet op de lange termijn. Beleggen in de bedrijven die voorbereid zijn op de toekomst en zich richten op de noodzakelijke transitie en technologieën zijn de winnaars en die ondernemingen zullen nog bestaan in de economie van 2050. Ik geloof echt dat het zakelijk en beleggingstechnisch verstandig is om je op dit soort bedrijven te richten, dus ik geloof niet dat er een trade-off is. Ik ben nu al bijna twintig jaar actief op het gebied van duurzaam beleggen en deze vraag komt steeds weer terug. In de loop der jaren is daar veel onderzoek naar gedaan en de conclusie is altijd geweest dat het niet schadelijk is voor het financiële rendement.’

Dus jullie hebben geen moeite om die oplossingen te vinden?

Smid: ‘Er zijn voldoende investeringsmogelijkheden. Oplossingen om een positief effect te hebben zijn er, maar ze zijn nog steeds schaars. Het zijn veelal nog kleinere bedrijven, maar ik verwacht dat dit de bedrijven van de toekomst zijn. Onder de beursgenoteerde bedrijven hebben we tot nu toe slechts enkele bedrijven gevonden die een positieve impact hebben op biodiversiteit en klimaat, bijvoorbeeld Wide Open Agriculture. Wij hebben in november vorig jaar een nieuw biodiversiteitsfonds gelanceerd dat echt gericht is op herstel en bescherming van biodiversiteit. Klimaatverandering is een belangrijk onderwerp, er zijn al heel veel mogelijkheden om in te investeren. Veranderingen zijn noodzakelijk. Als je bijvoorbeeld naar bossen kijkt, leveren gekapte bomen een hoger financieel rendement op dan bomen die blijven staan. Maar het laten staan van

bossen heeft een grote waarde voor het tegengaan van klimaatverandering en het verlies van biodiversiteit. Dat moet financiële waarde krijgen. Het belang van investeringen in biodiversiteit en klimaatverandering moet ook in geld kunnen worden uitgedrukt. Zover zijn we nog niet. Op de langere termijn is het belangrijk om deze berekeningen te kunnen maken.’

Nu is Graeme Sharpe bereid om een meer toekomstgerichte benadering te kiezen waarbij je niet groen hoeft te zijn om in aanmerking te komen voor je portefeuille, zolang de richting die je inslaat maar goed is?

Sharpe: ‘Ik denk dat de richting van de reis heel belangrijk is. Als je het belegbare universum segmenteert op basis van de huidige emissieniveaus en het verwachte temperatuurpad, dan geeft dat echt interessante inzichten ten aanzien van welke bedrijven een hoge CO₂-uitstoot hebben en welke dat in de toekomst gaan hebben, welke bedrijven het probleem erger maken en welke bedrijven al groen zijn en als katalysator voor de overgang zullen fungeren. Ja, we moeten die delen van de economie, hernieuwbare energie et cetera, laten groeien, maar we zullen de meeste andere sectoren ook nodig hebben. Uiteindelijk hebben we in de huidige economie nog steeds fossiele brandstoffen nodig – of een vervanger daarvan.’

Ik denk dat een toekomstgerichte benadering kan helpen, waarbij we nadenken over welke bedrijven succesvol zullen zijn, welke zich kunnen aanpassen, en welke tegen het einde van de transitie winstgevend zullen zijn. Ik denk dat je met deze benadering ook beleggingskansen kunt vinden die je anders zou missen als je je zou beperken tot het uitsluitend zoeken naar bedrijven die vandaag duurzaam zijn – en die misschien ook een soort ‘greenium’ in hun prijs hebben ingebouwd.’

Evalinde Eelens, vindt dit weerklank bij de pensioenfondsbesturen die jij bedient?

Eelens: ‘Ja en nee. Het hangt er echt van af. Ik denk dat als je ESG op een risico-gestuurde manier benadert, je risicoprofiel zeker zal toenemen. Dus dat is geweldig vanuit een beleggingsoogpunt. Als je het benadert vanuit ethisch oogpunt zal het rendement mogelijk lager zijn op korte termijn. Een heel goed voorbeeld is Saudi Aramco. Ik denk dat dit het best presterende bedrijf was in de afgelopen twaalf maanden. Beleggen

‘Het uitgangspunt voor elke belegger moet niet zozeer zijn om te kijken naar de eigen portefeuille of klimaat-KPI’s, maar veeleer om na te denken over welke veranderingen er nodig zijn in de echte wereld.’

in deze onderneming is vanuit ethisch oogpunt een dilemma, maar heeft vanuit financieel oogpunt een grote meerwaarde op korte termijn. Is het ethisch verantwoord om daarin te beleggen? Persoonlijk denk ik van niet. Sommige van mijn pensioenfondsen beleggen er wel in, andere doen dat niet. Je maakt een financiële afweging.

Er is nog een optie die we niet hebben besproken, namelijk waardecreatie, en deze gaat meer richting engagement. Je kunt bedrijven helpen te verbeteren en toekomstbestendiger te worden en dan heb je werkelijk een kans om je financiële rendement te verhogen en de wereld beter te maken.’

Het is tot slot tijd om aandacht te besteden aan het scenario van een opwarming met 4 °C. Wie houdt er nu al rekening mee dat dit helemaal ontspoot en hoe kan dat worden beïnvloed in de beleggingsportefeuille?

Eelens: ‘Onlangs zag ik een klimaatpresentatie en de presentator zei: ‘Als het 4 °C-scenario werkelijkheid wordt, dan hoef je er niet meer over na te denken, dat betekent het einde.’ Maar ik denk dat we er wel over na moeten denken en voor mij maakt het deel uit van de klimaattransitie en de energietransitie-aanpak waarbij je niet alleen naar het heden kijkt, maar je ook voor adaptatie kiest. En ik weet niet zeker hoe dat zal gebeuren, maar naar mijn mening zal landbouw daar een belangrijk deel van uitmaken. Vooral opkomende landen hebben onze hulp en aandacht nodig om zich aan te passen. Zelfs als je het vanuit een heel opportunistisch oogpunt bekijkt. Als we die landen niet helpen, zal iedereen die daar woont, hier komen wonen. Dat kunnen we niet aan. Dus zelfs vanuit dat oogpunt moeten we ze helpen. Maar ook vanuit andere gezichtspunten is het belangrijk om een hand uit te steken en kunnen we helpen om daar waarde te creëren.’ ■

IN HET KORT

Het gaat om de sturende kracht van geld en het geld in te zetten voor een toekomstige duurzame economie.

Van wezenlijk belang is een totaalbenadering, waarbij je jezelf afvraagt: welke impact heeft dit in de echte wereld? Een formele, op risico gebaseerde aanpak is daarbij wenselijk.

Adaptatie is een belangrijk fenomeen waar beleggers meer aandacht aan moeten besteden.

Landbouw is een belangrijk deel van adaptatie, waarbij beleggers Emerging Markets de helpende hand moeten toesteken.